

Sürecin Süreci (1)

İçeriği Yazan: [Gökhan DAĞ](#) [1] Zaman: Çar, 12/08/2009 - 06:00

Bugün var olan, yarın yok olduğunda; bugün yapılacaklar dün yok etmeye endekslenebilir ve bugünden dünün yıkımı, bugünün ertesi gününde var olan bugünü de aratacak sonuçlar doğurabilir.

Dikkatli okunursa Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden bugüne, Türkiye'nin mevcut durumunu tek bir cümleye sığdırmaya çalıştığım görülebilir. Bu cümlelerin yaratmış olduğu tarih, kimilerimiz için övünülecek, kimilerimiz içinse yerin dibine sokacak sonuçlar yaratmıştır.

Övünmesi gerekenler mirası kısmen de olsa yok etmek için çaba gösterip de başarıya çok yakın olanlar ile hala bu mirası savunma becerisi gösterenlerdir. Yerin dibine girmeyi hak edenler ise mirasa sahip çıkmayıp onu yıkmaya teşebbüs edenler (ki bunlar yakında övünmek üzere olanlardır) ve bu teşebbüs eden grubuna katılmaya yaklaşmış olanlardır (yerin dibine yaklaşmış olanlar). Anlaşılabileceği üzere bu iki grup arasında kişinin gelgit yaşaması mümkündür; fakat bu gelgitlerin geçmişe dönük incelenmesi gerekir. Örneğin yapmacık tavırlarla gruplar arası gelgit yaşıyormuş gibi kendisini gösteren insanların tehlikeleri iyi kavranmalıdır. Bu duruma örnek olarak Recep Tayyip Erdoğan verilebilir. Başbakanımızın mirasa sahip çıkanlar ile mirası yok etmek isteyenler arasında gidip gelebilmesi laikliğe inancı ile resimlenmiştir.

Bu yazımda, dikkati, gruplar arasında sahtece gelgit yaşayanlara veya gruplarda sabit kalanlara değil; gruplar arasında gerçekten gelgit yaşayan biri hakkında yazacağım: **İsmet İnönü...**

Avucunuzdaki suyu kavramak ve/veya onu sıkıca tutmak için avuçlarınızı kapadığınızda suyun elimizden kaçacağını hepimiz biliriz. Maalesef ki bu bilinçten uzak olan birisi Türkiye Cumhuriyeti'nde Başbakanlık, hatta Cumhurbaşkanlığı yapmış olan **İsmet İnönü**'dür. Mustafa Kemal Atatürk ile bazı konularda düştüğü fikir ayrılığı sebebiyle yaptığı yanlışlar ve Mustafa Kemal'in emanetine sahip çıkma umudu birçok kez İnönü'ye yanlış yaptırmıştır. Kısacası İnönü mirası yıkmak ile mirası korumak arasında sürekli gelip gitmiş bir politikacı olarak tarih sahnesine yerleşmiştir. Dolayısıyla da övgü alacak ve yadırganacak çok yönü mevcuttur. Çok partili sürece geçme planlarının İnönü'ye vurmuş olduğu darbeler, İnönü'nün çok partili hayata geçiş sürecini baltalamamış olmasına rağmen iktidarın ve konjonktürün etkisiyle çok partili süreçte Milli Şef'likte yine onun zamanında yaşanmıştır.

Cumhuriyetin kazanımlarını korumak isteyen İnönü, Atatürk'ün bizzat Cumhuriyet için tehlikeli gördüğü insanları yanına çekmiş ve Cumhuriyeti bu şekilde korumanın planlarını yapmıştır. Üstelik Cumhuriyetin kazanımlarını koruma fikri Atatürk'ün çok güvendiği insanları politikadan tasfiye süreciyle başlamıştır.

Atatürk'ün ölümünden bir gün sonra İsmet İnönü'nün not defterine baktığımızda da şunları görürüz:

"İlk hükümet için dahiliye ve hariciye vekillerini (burada sırasıyla Atatürk'ün değişmez bakanları Şükrü Kaya ve Tevfik Rüştü Aras'tan bahsedilmektedir.) değiştirmesini Celal Bayar'a (o dönemdeki Başbakan) ilettim. Biraz tereddüt ettikten sonra kabul etti. Dahiliye vekili olarak Refik Saydam, Hariciye vekili olarak ise Şükrü Saraçoğlu.

Bakanların bu görevden alınmaları memlekete bir ferahlık verdi. Kendilerine karşı yaygın bir antipati vardı ve bunu görmek herkesi şaşırttı."

Daha sonralarda ise Atatürk'ün yakın arkadaşları Cumhuriyetin kazanımlarını korumak için milletvekili adayı gösterilmedi. Bu isimler Kılıç Ali, Hüsrev Gerece, Hasan Rıza Soyak, Tahsin Uzer gibi isimlerdi.

Tarihin ibrelerini daha geriye çekersek İnönü'nün Amerikan mandasını isteyen bir kişilik olduğunu daha net görürüz; fakat bilinmesi gereken Lozan'ın da İnönü'nün geçmiş düşüncesine karşı yaptığı savaşın bir diğer adıdır.

Atatürk'ün ölümüyle birlikte İnönü'nün bir diğer teşebbüsü Amerikan mandacısı olan Halide Edip Adıvar'ı aktif olarak öne sürmesidir. Halide Edip Adıvar nitekim daha sonra, nihayetinde, İnönü'ye sırtını çevirip DP kadrolarına katılacak ve o partiden milletvekili seçilecektir. Tıpkı Ali Fuat Cebesoy gibi...

Ali Fuat Cebesoy'da saltanata olan bağlılığı ile öne çıkmış bir şahsiyet olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin tarih sahnesinde yer almıştır. Hatta kendisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın da kurucuları arasında yer almaktadır.

Cumhuriyetin kazanımlarını korumak hatta geliştirmek için yola çıkan İsmet İnönü, Milli Şef'lik

yaptığı Türk Ulusu’nu anti-demokratik yöntemlerle yönetmiş ve 2. Dünya Savaşı’nın sözde demokratikleşme etkileri sonucu galip devletlerin tepkisini çekmiştir. Savaş öncesi yapılan ikili anlaşmalarla Türkiye günün koşullarına göre faşist devletlere ve onun destekçilerine veya savaşın sonunda galip gelen devletlere yakınlık göstermiştir.

Sonuç olarak İsmet İnönü’nün Atatürk’ün ölümüyle birlikte karşı devrim sürecini başlattığını söylemek her haldeki yanlış olmaz; fakat her şeye rağmen bilinmesi gereken İsmet İnönü’nün Türkiye Cumhuriyeti’ne yapmış olduğu katkıların yadırganamayacağıdır.

Gelecek sayımızda çok partili rejimin yazımızın, ilk başında söylediğimiz grupları yaratması üzerindeki etkisini konuşacağız.

Not: Yazı büyük ölçüde Çetin Yetkin’in Karşı Devrim 1945 — 1950 adlı eserinden esinlenerek yazılmıştır.

Gokhan.Dag@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

Kaynak URL (07/05/2024 - 10:43 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/makale/surecin-sureci-1>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/gokhan-dag>